ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈՂՈՍԻ համար, տարեկան 60 դրս. վեցամսեայ 30 դրս. Եռամսեայ 20 դրս. — ԳԱԼԱԹԻՈՅԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 դրս. Վեցամսեայ 40 դրս.— ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:
ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է
ԶԵՌՔԷ 1 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"راغيك" ارمنجه يومى وسياسى غزيتەدر
ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կալաթա, Գուրշունլու խան, թիւ 7
ՍԱԳԱՏԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած պանծ գրութիւն ետ չի *տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՕՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 208 | 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1901 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՄԵԼԱՆԻ ԲԻԾԵՐ

ՆՈՐ «ՈՒԹԻՒՆ» ՄԸ

Ռէժանին գացող մը, մէկէ աւելի զուգակշիռներու պիտի մղուէր։

Պիտի ուզէր օրինակի համար, ուսումնասիրուած գերերուն աղուոր որութեանը, խանգացուածքին մեծարուեստականութեանը, գիտակից շարժու ձեւերուն յաջողակութեանը եւ ձայներու յուզող ու աղդու երեւոյթներուն նրբութեանը հետ՝ բաղդատութեան դնել, տարբեր պայմաններու տակ, միեւնոյն հանդամանքներ՝ մեր գերասաններուն։ Եւ տիպիկ հոսու իրենց պակասութիւնները երեւնան տալու եւ իրենց չհասնելու մեծամիտ ու անմեծար արտայայտութիւն մը ըլլալէ, իր օգուտները պիտի ունենար։

Իր օգուտները պիտի ունենար, որովհետեւ մանկամարտի մը պէս, որ Եւրոպայի չորս կողմը կը վազվզուէ, իր մասնագիտութեանը վերաբերող նրբութիւնները խուզարկելու համար, բժիշկի մը պէս որ, իր արհեստին վերջին կատարելագործութիւններուն կը հետեւի ուշադրութիւնով, եւ կամ, գրեթէ պատրաստուողի մը պէս, որ անհուն ընթերցումներու մէջ կը թաղուի, մեր գերասանները կամ ուսիները չեն սիրեր հետաքրքրուիլ արուեստին բարձրագոյն ներկայացուցիչներուն մեծութեան պատճառներովը, անոնց մէջէն քաղելու համար, իրենց ալ արուեստին սա յաջողութեան տարբերը։ Եւ ատոր համար չեմ կարծեր որ հասարակութեան քաջալերող չըլլալը կարելի ըլլայ պատճառ բռնել Ատիկա ամէնէն անյաջող փասար պիտի ըլլար, եթէ նոյն իսկ չիասկ ըլլար։ Թէեւ չէ։

Ասոր խորապէս համոզուած ըլլալուն համար է թերեւս որ, թատերասէր հայ մեծատուն մը, գրամական կարեւոր մրցանակ մըն է սահմաներ, տրուելու համար արու կամ էջ՝ այն հայ գերասանին որ Ռէժանին հինգ ներկայացումներէն գոնէ մէկին գացած ըլլալը կարող ըլլայ ապացուցանել . . . գրական կերպով։

Ես կը կարծեմ որ այդ բարի ու մեծանձն ընչեղը կրնայ համբերող ըլլալ, որովհետեւ չաս ապասկիք ունի։

Ուրիշ բաղդատութիւն մըն ալ որ գերասաններուն հետ վերաբերութիւն չունի եւ որ աւելի կարեւոր է սակայն իմի համար, կարելի էր ընել, հոն ներկայ եղող հասարակութեան ու ընդհանրապէս մեր թատրոններուն, նուագահանդէսներուն, դպրոցական հանդէսներուն եւ նոր ծայր տուած . . . յորելեանի հանդէսներուն հասարակութեան միջեւ։

Ամբողջ ժամեր, որչափ ատեն որ տեւեցին ներկայացումներ, քարայրի լռութիւն մը կը տիրէր բովանդակ սրահին, օթեակներուն . . . կալերիին մէջը՝ ուր հոծ բազմութիւնը չէր որ կը պակսէր սակայն։ Ու մարդ եթէ աչքերը զոցելու ըլլար հոն մը, ներկայացում տեղի չունեցած զիշերուան մը լուռ ու ախորժ մենութիւնը պիտի երեւակայէր տեսնել, եթէ չզգուշանար ան գերասաններուն խօսակցութիւնովը, որ իր ամէնէն չչէին մանրամասնութիւնը ու մարմրող Խոյր-վանկերուն մէջը անդամ, առանց փախցնելի, կը լսուէր։ Ամէն մարդ իր չունչը բռնած էր կարծես, երկիւղած ու ակնածուն։ Եւ այդ՝ յարգանքի ամէնէն ցայտուն արտայայտութիւնն էր որ կարելի ըլլար ընել, մեծ գերասանուհիին արուեստին, էն խօսուն ապացոյցը՝ անոր ազդած հմայքին, եւ Էն պատուարեր վկայութիւնը, հասարակութեան, իր իսկ ունեցած բարեկրթութեանը։

Մարդ իրաւ պիտի ուզէր գիտնալ թէ, ինչո՞ր ժամերով հաղորդին կրնային բռնել այդ մարդիկը, կամ թէ կուրքի տկարութիւնը ու կոկորդի կճկտալ զոյութիւն չունէին այդ մարդերուն համար, երբ մեր նուագահանդէսը դացողին, տասնի կամ վեցտարայի մը էն նուրբ ու սրդադտելի արուեստում ու խանդավառ ծրթռումներուն ատենն իսկ, շատ սովորական պիտի ըլլար տեսնելը որ, մէկ ծայրէն միւսը, ակիզբէն մինչեւ վերջը, որը կը հաղայ լիաթոք, որը կը ինչէ մեծաչառաչ, որը կը թուքնէ, որը աթոռը ասդին կը քաշէ ասդին ճզուկ մը հանելով, եւ որն ալ ճախարակի պէս կը խօսուրտի բարձրաձայն։

Եւ երբ մէկ տոմակով քանի մը հոգիներ ներս խուժելով, ամէն մէկը կ'երթար «յատկացուած» աթոռներուն վրայ բազմելով «հան» գալու կամ փայտի պէս կանգնելու կիներուն առջեւ, փոխանակ իրենց համար ցուցուած տեղերը երթալու, կարգադիր մանանխուտիին երիտասարդ ու աշխարհիկ անդամներուն երեսը վարտին չարաչար, իրենց պատշար պէտք եղած կերպով գլուխ հանել կրցած չըլլալուն համար։ Բայց ի՞նչ կ'ուզէինք որ ընէին այդ խեղճերը, հասարակութեան մը հետ որուն ինչ տարիման բարեկրթութեան մը տէր ըլլալը այդ պահուն էր որ, —աւա՜ղ, չա՜տ ուշ,—կը հասկնային եւ որ՝ իր բարենպատակ հաստատութեան մը համար տուած երկու փարային փոխարէն ինքզինքը առանձնաչնորհուած կը զգար, ուզածին պէս շարժելու, այդ օրը, այդ տեղ։ Եթէ ինծի հարցուէր, ուրիշ անգամ աւելի նպատակայարմար կ'ըլլար, քանի մը հատ գենապան կամ եատախճի դնել, հոն, գրանը տաջին կամ ներսը, ձեռքերնին երկարատուն մտրակներով, փոխանակ լամբակնին ծաղկեներով ամբինատար աշխարհիկ փայլուն երիտասարդներու։

Մէկ խօսքով բարեկրթութիւնն է որ կը պակսի մեր «թատերասէր հասարակութենէն» որ, օգտակար ու հաճոյալի բան մը տեսնելու կամ իմանալու փափաքին չափ ալ եւ աւելի, ժամանակ անցընելու, ճարիսուրեան համար կը դիմէ ատ տեսակ տեղուանք։ Դեռ առջի օրը, Մնակեանին, խաղին վերջաւորութեանը էն յուզիչ ու յանկուցանող մէկ պահուն, Բառթէրէն Կայրոի բարձրաձայն ժամագրութիւն կուտային իրարու երկու անպատկառ հանդիսատեսներ։

— Իրկունս քանիո՞ն պիտի կըտնուինք . . . հարցուցին՝

— Վեցուկիսուն, կը պատասխանէր վերէն խօսոլոչ ձայն մը։

Ու այս ընդհանուր համաճարակի մը երեւոյթը ունեցող անարեկրթութեան առաջքը առնելու համար կ'երեւայ թէ չկայ ուրիշ ճար՝ եթէ ոչ, դպրոցներուն մէջ, նոր հասնող սերունդներուն,—քանի որ հիներէն իսկ չկայ,—մասնաւոր դասախօսութիւններ հաստատել ու մասնագէտ դասատուներ կարգել savoir faire աւանդելու համար, այնքան ատեն՝ որքան ատեն որ, միւս դասատուները եւ դասատիրակները հաւասարար, այդ տեսակ բան մը իրենցմէ ակնկալելու հաճոյքը չուզեն պատճառել մեզի։

Եւ մեր դպրոցներուն մէջ վիճագրող «ութիւն»ներուն դէմ յանկերդորէն գանգատողներէն ոչ մէկը, կարծեմ, պիտի ուզէր իր բաղդը սկսիլ այսպէս «ութիւն»էն՝ որ միւսներն ատեն խիղճս ու հակադրող նորութիւն մը պիտի ըլլար, մեր թմրած ու անխիստանկատ բարքերուն համար։

Օ. ՉԻՖՏԷ-ՍԱՐԱՅԻ

ԳՐԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

Ժ.–Հ. ՌՕՆԻ

Ռօճիները արդեն ութսամ մը ներկայացուած ըլլալով, կրնան քիչ շատ ծանօթ նկատուիլ մեր մէջ։ Երկու եղբայրներ են, որոնք տարիներէ ի վեր վերջին ծայր առատ ու բուքմակոդմանի գործ մը արտադրած են միասին, թեեւ կ'ըսեն թէ աւելի անդրանիկն է, Ժօզէֆը, որ «Ռօճի» անունին այնչափ գեղեցիկ դիրք մը գրաւել տուած է Ֆրանսայի ժամանակակից գրականութեան մէջ։

Իրենց գործը չի կրնար մանրամասնուիլ պզտիկ ու սանմանափակ վայրկեանի մը մէջ։ Գրած են բազմաթիւ վէպեր՝ ընկերային հարցերու նուիրուած, կեանքի բուռցիկ պատկերներ, — ինչպէս է այս օրուան մեր թարգմանածը,— բոյորովին ինքնատիպ ու նոր, ներկայացուած սիրուն, գրաւիչ ոճով մը զոր Զաճնրայինի ժանրը բնաւ չի խաթարեր։ Իրենց գլիաւոր արժանիքն է այն յատկութիւնը, որով միշտ կրցած են հմայիչ դրոյմ մը տալ կարգ մը գիտական վէպերու, — մասնաւորապէս անդրջրնեղեղեան կեանքին պատկանող դրուագներու,— դրոյմ մը՝ որուն շնորհիւ ամենեն paradoxal, ամենեն խրթին գիտական բացատրութիւնները՝ բանաստեղծական ամենեն հաճելի երանգը կը ստանան, ինչպէս նաեւ ամենեն թեթեւ բնոյթը։ Պէտք կա՞յ ըսելու որ այդ պարիկի յատկութիւնը շատ թիչերու տրուած է։

Ռօճիները այս պահուս սկսած են հրատարակել Ենկ. Պոեր պատերազմին պատմութիւնը, զրդուած զուտ մարդասիրական նպատակէ մը՝ զոր գնահատողներեն առաջինը ըլլալու չէր վարանած նոյն ինքն Պ. Քրիւկէր՝ ծերունազարդ Նախագահը Հարաւ-Ափրիկեան լուսաւորոյի Հանրապետութեան։

«ՁԻՒՄՐԻՒԹԸ»

—Եւ, ըսաւ տիրօրէն Ռալէլ, անանկ կին մը ունիմ որուն նմանը քիչ անգամ կը հանդիպի կարդալ ուզող պարկեշտ էրիկմարդու մը։ Իր հոգին անրիծ է դէմքին պէս, իր միտքը քաղուածքին պէս փափուկ է, եւ իր ազնուականի շարժուձեւերուն չափ հրապոյր ունի։ Բայց չգիտեմ ինչո՞ւ վարակուած է նախանձի այն գահիրիկ ախտէն որ յաճախ կռիւի տեղի կուտայ մեր երկուքին միջեւ։

Ճիշդը խօսելով, ես ալ հաւատարիմ ամուսին մը չեմ, բայց իմ տարփուհիներս մեր միջավայրէն դուրս եղող կիներէն ընտրած եմ եւ սանկով ամէն բան ծածկած։ Աւա՜ղ, նախանձին դէմ ճարպիկութիւնը օգուտ չունի, եւ Ժէրմէն, կինս, աւելի աններելի կը նկատէ դաղտնի դրժումը քան թէ բաց ճակատով եղած սիրահարութիւն մը։ Մնաց որ, նուազ զգուշութեամբ չէ որ կը վարուիմ հետը, թէեւ քիչեր գիտեմ որոնք հաչուի դրած ըլլան այն հաղարումէկ պզտիկ սուտերը զորս սէրը կը թելադրէ մեզի, եւ որոնք կը յայտնորոշեն դիւրազգած սիրոյ վայրերի կամ անզգայ էրիկմարդէն։

✶

Մինչեւ հիմա, կրցայ դաղտնի պահել դուրսի կեանքս եւ ասիկա եղական բան մըն է ինծի համար։

Անցեալ դարուն մանաւանդ, անանկ մը կարգադրուեցաւ ամէն բան որ կարծեցի թէ աստուած մը կար իմ գործերուս խառնուող։ Ան ատեն, խենթի պէս բռնուած էի մանկամարդ, պաչտելի կնոջ մը զոր ամէնքդ ալ կը ճանչնաք—Մարթ տը Մօռէնը—որուն պզտիկ ու փափուկ ձեռքերն ու ոտքերը, Իտալացի իշխանուհիի մը յատուկ իր խոսվիչ աչքերը բան մը չեն իր լեզուին քով որ կիթառի մը ձայնին պէս անուշ կը խօսի—Զափաղանց հաւնած էի այդ կնկան, ինչ մեղքս պահեմ, եւ քանի՞ զինքը կ'երեւակայէի թեւերուս մէջ, այնքա՜ն կը կապուէի անոր։

Ինչպէս որ շատ անդամ կը պատահի, ճիշդ այդ ատենն ալ կնոջս համար խանդաղատանք մը ունէի, թէեւ անոր նախանձը չափ չունէր ինծի դէմ մինչեւ իսկ դրպաններս ու թուղթերս կը խուզարկէր հետք մը գտնելու համար։

✶

Օր մը, Մարթ տը Մօռէն փափաքեցաւ ունենալ գեղեցիկ զիմբիւռ մը զոր գոնարավաճառի մը ցուցափեղկին մէջ տեսած էր։ Անմիջապէս գնեցի այդ մեծարժէք քարը, բայց միամտութիւնը ունեցայ զայն դրպանս պահելու։ կ'ուզէի որ ես ձեռքովս տամ իրեն, անակնկալ մը ըրած ըլլալու համար։ հետեւեալ օրը, ինչպէս որոշած էինք, գլուխ գլխի պիտի ճաշէինք դուրսը։ Սակայն, երբոր տուն մտայ, վախ մը առաւ զիս, վախ մը որ անտեղի չէր, որովհետեւ կինս ոտքի վրայ էր եւ կ'ըսպասէր ինծի։ Դէմքը սովոր անդամուան պէս կռուելու պատրաստ արտայայտութիւնը ունէր, աչքերը կը վառէին եւ սուր ակռաներովը շրթունքները կը խածնէր։ Անմիջապէս գուշակեցի թէ կռիւը կատաղի պիտի ըլլար։ Ժէրմէն ձեռքը բռներ էր նամակ մը զոր ճանչցայ իսկոյն։ Մարթայի զրկած նամակն էր որով օր մը առաջ իմացուցած էր ժամադրավայրը փոխած ըլլալը և ուրիշ հասցէ մը տուած էր ինծի։

Երբոր այդ պզտիկ տոմսը տեսայ կնոջս ձեռքին մէջ, սոսկումը պատեց զիս։ Ջանք մը բրի յիշելու, այդ նամակին ճիշդ պարունակութիւնը, որպէս զի չբռնուիմ ըսելիք սուտիս մէջ. բարեբաղդաբար, ամէն բան միտքս ինկաւ։ կէս առ կէս եւ յիշեցի թէ նամակին մէջ Մարթայի անունը չկար. եւ պահարանն ալ պատած նեռած էի արդէն։

✶

Ժէրմէն մեղմութեամբ խօսեցաւ նախ ինծի, բայց ձեռքը կը դողդողար։

—Կը ճանչնա՞ս ան նամակը, ըսաւ։

Որովհետեւ գիտէի թէ զայն հագուստիս գրպանէն առած էր, գոհ եղայ միայն ուսերս թոթուելով. բայց կինս կատիճի պէս ճերմկած էր։

—Կը խոստովանի՞ս կոր։

—Ինչո՞ւ. այդ տոմսը կը ճանչնամ, բայց ինծի չի վերաբերիր։

—Ապուշի տե՛ղ կը դնես զիս։

—Ճիշդը կ'ըսեմ կոր. այդ նամակը բարեկամներէս մէկուինն է, անուշադրութեամբ գրպանս դրեր եմ . . .

Ոտքի ելաւ եւ աչքերուս մէջ շեշտակի նայելով։

—Այդ բարեկամին անո՞ւնը։

—Դաղտնիք մըն է զոր պարտքս է պահել . . .

—Ուրեմն, դոչեց ձեռքերը գալարելով, այսօրուընէ ամէն բան վերջացած է մեր մէջ։

Վախցայ. գիտէի որ խօսքին տէր կին էր. կը զգայի թէ իր առջեւ, ոճրագործի մը գերը կը կատարէի նոյն պահուն. սիրաս կը սեղմուէր եւ աշխարհի բոլոր կիներէն գերազանց կը համարէի զինքը։

—Ժէրմէն, դոչեցի . . . ի՞նչ խենթութիւն է ըրածդ . . . կ'երդնում որ . . .

Մէկ քանի քայլ յառաջացաւ դէպի դուռը. լսեցի որ կուլար. մեղքցայ զինքը եւ անհուն սէր մը զգացի իրեն համար։ Ցանկարծ ետին դարձաւ եւ շարունակեց.

—Այո՛ . . . ամէն բան վերջացած է. կնիկդ չեմ ալ . . .

Արդուն-քները սկսած էին թափիլ իր աղուոր դէմքէն վար.

—Դուսէ կարող ըլլայի հաւատալ քեզի տակաւին . . . բայց ամէն բան մոռցած ես . . . կը մոռնաս կոր . . . մինչեւ իսկ անցեալ տարի. ճիշդ այս գիշեր միասին անցուցեր էինք եւ ըսեր էիր թէ յաւիտեան պիտի սիրես զիս . . .

Մէկ վայրկեանի մէջ, յիշեցի տարի մը առաջուան բրած սիրոյ խոստովանութիւնը։ Ժէրմէն թիկնաթոռի մը մէջ նստած, կուլար հիմա դառնօրէն։

—Աւա՜ղ, անցեալ տարի ինծի տուած էիր որ մեր սիրոյ տարեդարձին օրը զիմբիւռ քար մը պիտի նուիրես ինծի։

Լռեց եւ դէմքը ծածկեց ձեռքերովը.— Զուարթօրէն, մօտեցած էի իրեն եւ կը թոթովէի.

—Անուշիկ Ժէրմէնս, հաւատա ինծի, կը սիրեմ քեզ . . . առաջուընէ աւելի կը սիրե՛մ քեզ . . . գէշ բան մը բրած չե՛մ քեզի . . . քու երջանկութեանդ համար . . .

—Չէ, չէ՛ . . . շատ անտարբեր ես ինծի համար . . .

—Բայց, եղածը մոռցում մըն է, եւ շատ շուտով կարելի է դարմանել։

—Դարմանե՛լ . . . դոչեց, այս բառովդ կը հասկցնես արդէն թէ որքան փոխուեր ես։

—Ուրեմն, աւելցուցի հեգնօրէն. գոհարեղէնի՞ մը համար մոռցած պիտի ըլլամ քեզ . . .

—Այո՛, զիմբիւռի մը համար պէտք է որ բաժնուինք իրարմէ։

—Ուրեմն, չզատուինք . . . քանի որ այդ է միակ պատճառը մեր բաժնուելուն . . .

Ըսի եւ գրպանէս հանեցի կարմիր տուփը որուն մէջ Մարթայի տրուելիք զիմբիւռը կը փայլփլէր։

—Ա՛ռ, Ժէրմէն, եւ հիմա հակցիր թէ որքա՞ն գէշ բան է առանց դատողութեան վճիռ արձակելը։

Թեւերուն մէջ առաւ զիս, ուրախութեան եւ զարմացումի ճիչ մը արձակելով, եւ իր համբոյրներուն խառնելով սէրը, իր տարած յաղթանակին հեշտանքը, զոր ամբողջ սրտովս վայելեցի։

Ժ.–Հ. ՌՕՆԻ

Թարգմ. SO . . .

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԿԱՐՆՈՑ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

ԿԱՐԻՆ, 19 Նոյեմբեր

Կուսակալութեան պաշտօնական շաբաթաթերթը՝ —Էնվայը Շարգիյէ— որ երկու շաբաթէ ի վեր չէր կրցած հրատարակուիլ՝ տպարանին երկրաշարժի ազդեցութեամբ վնասուած ըլլալուն պատճառաւ, անցեալ չորեքշաբթի, 14 նոյեմ. ի լոյս ելլելով՝ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը պարունակէ քաղաքիս երկրաշարժին վրայ, զորս թարգմանաբար եւ համառօտելով կը հաղորդեմ Ծաղիկի։

«Բարձրեալն Աստուած Օսմանեան պետութիւնը երկնային եւ երկրային արկածներէ ազատ պահէ. ամէն։

«Անցեալ հոկտ. 19 ուրբ. օր առաւօտեան ժամը 12ը 42 վայրկեան անցած քաղաքիս մէջ թեթեւ երկրաշարժ մը զգացուեցաւ եւ չաբաթ մը վերջ, հոկտ. 26ի ուրբ. առաւօտ նորէն նոյն ժամուն թեթեւ եւ քիչ վերջ աւելի թեթեւ երկու ցնցումներ զգացուեցան եւ յետոյ մերձաւորաբար 3½ երկվայրկեան տեւողութեամբ եւ խիստ զօրաւոր ու երկիւղալի երրորդ ցնցում մը պատահեցաւ, որ չէնքերու մեծամեծ վնասներ եւ անձի կորուստ պատճառելով ահաբեկ ժողովուրդը փողոցները լեցուց։

«Երկրաշարժը պահ առ պահ թեթեւապէս շարունակուեցաւ մինչեւ երկուշաբթի երեկոյ, որ ատեն ժամը 3ը 25 անցած կրկին սաստկութեամբ պատահեցաւ եւ առջի ցնցումներէն ազդուած կարգ մը չէնքեր փլցուց թէպէտեւ, սակայն չէնքերու մէջ ոչ ոք մնացած ըլլալով անձի կորուստ չեղաւ։

«Երկրաշարժը նախ հարաւէն հիւսիս ընթացքով մը սկսաւ թեթեւ, բայց մերթ հարաւէն հիւսիս եւ մերթ հիւսիսէն հարաւ եւ վարէն ուղղակի վեր տարբեր ուղղութիւններ առնելով, միջոց միջոց թեթեւապէս տատանում ցոյց տուաւ»։

Էնվայը Շարգիյէ այսպէս նկարագրելով երկրաշարժը, կ'անցնի պատմելու Վսեմ. Կուսակալին՝ Նազըմ պէյի, անմիջապէս քաղաքին մէջ պտոյտի ելլելն ու սարսափահար քաղաքացիները քաջալերելը եւ արիաբար ցնցմանց պահուն քայքայման տրամադիր տեղերը այցելելն ու շրջիլը, բնաւ թաղ մը եւ փողոց մը անտես չթողուլը, ինչպէս որ մենք ալ այս տեղեկութիւնները եւ նորին վսեմութեան ցուցուցած եռանդը գրած էինք շաբաթ օրուան թղթատարով. . . (Տե՛ս երէկի Ծաղիկը)։

Պաշտօնաթերթը ապա կը նկարագրէ տեղի ունեցած իրարանցումը. — Հոս հոն խումբ խումբ հաւաքուած մարդիկ, քայքայուած կամ փլչելու վիճակին հասած եւ կամ երկրաշարժին շարունակուելովը բնականաբար ներս մտնելու համարձակութիւնն կորսնցուցած ըլլալով՝ ի հեռուստ ողորմելի նայուածքով կը դիտէին իրենց բնակարաններն, ոմանք ալ իրենց զաւակներն ու ազգականներն յաւիտենապէս եւ եւ կամ այս չփոթութեանց մէջ՝ առժամապէս կորուսած, ոգբ ու աղտղակ կը

բառնային. արդարեւ խիստ սրտակեղեք եւ ցաւալի տեսարան. ամէն ոք չնչասպառ, բոկոտն, գլխաբաց դուրս նետուած տուներէն, այս անտանելի աղէտին հանդէպ, ի՞նչ ընելիքը եւ ուր ապաստանելիքը չգիտնալով շուարած կը մնար։ Ահա այս տագնապալից պահուն կուսակալ պէյը փութալով ժողովրդեան մօտ, իւրաքանչիւրին հասկցած լեզուով խրախոյսներ տուաւ եւ ըսաւ.—«Աշխարհի ամէն կողմը պատահած այս կարգի աղէտներու առջեւ համբերել եւ Աստուծոյ ապաստանիլ պէտք է։ Ձեր ընտանեաց եւ զաւակաց առողջութեան հոգ տարէք. չնորհիւ հայրախնամ եւ ողորմած Կայսեր, Ձեռասուած բնակարանները մօտ ատենէն պիտի շինուին ու նորոգուին, այժմէն իսկոյն վրաններ տրուելով, անմիջապէս ետքը տաղաւարներ պիտի պատրաստուին, կարօտելոց նպաստ յատկացուելով ապրուստի պէտքերը պիտի հոգացուին. ուրեմն հանդարտեցուցէք սրտերնիդ եւ աղօթք ըրէք Նորին Կայսերական Վեհափառութեան համար»։

Կուսակալ պէյը, ժողովուրդին միտքը անդորրելէ վերջ, կառավարական ապարանքի դաւթին մէջ ղետեղուած վրանը դարձաւ. որովհետեւ ապարանքը վտանգուած եւ Ն. Վսեմութեան մասնաւոր պաշտօնատունն ալ անբնակելի եղած էր։ Միջոցներու ձեռնարկելով իսկոյն, բացը մնացողներուն նախ վրաններ բաժնել տուաւ, եւ մէկ կողմէն կուսակալի օգնական Իպրահիմ էֆի Նախագահութեան տակ Ցանձնաժողով մը կազմելով, պաշտօն տուաւ պարագաներ չինել տալու եւ միւս կողմէն իր նախագահութեամբ Նպաստի, եւ Դատաւոր էֆէնտիին նախագահութեամբ՝ ուտեստի ուրոյն յանձնաժողովներ կազմելոյ գործառնութիւնները իր վերին Տեսչութեան ու հրահանգաց ենթակայ են։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Աղէտին լուրը իմանալով, Նորին Կայսերական Վեհափառութիւնը, արկածելոյ ի նպաստ 2500 լիրա շնորհած եւ հրամայած է որ Կ. Պոլսոյ մէջ նպաստ հաւաքուի ու ղրկուի. Մեծ Եպարքոսութեան կողմէն, առատագութ վեհապետին սոյն շնորհները կուսակալութեան հեռագրուած ըլլալով, հոգեւոր պետերուն միջոցաւ աւետուեցաւ ժողովրդին եւ ջերմ բարեմաղթութիւններ եւ աղօթքներ եղան եւ իսկոյն յանուն ժողովրդեան՝ քաղաքիս Միւֆթիին, Թաղապետութեան նախագահին եւ ոչ-մահմետական ազգաց հոգեւոր պետերուն կողմէ երախտագիտական Ուղերձ մը խմբագրուելով հեռագրուեցաւ Կայսերական Պալատ։

ԱՍՏԻՃԱՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

Փլատակներու տակ մնալով մեռած են 22 անձ եւ վիրաւորուած 6. ասոնք մեծ մասամբ կիներ եւ տղաքներ են։ Վնասուած մասնաւորաց բնակարաններէն իբր հազարը վերաշինութեան կարօտ կը կարծուին։ Անհատական ուրիշ տուն, բնակարան եւ այլ եւ այլ շէնքերն ալ երկրաշարժին ազդեցութենէն ազատ մնացած չեն. վերնայարկերուն բաղդատմամբ՝ ստորին յարկերը աւելի պակաս վնասուած են։

Պանդոկ, բաղնիք, փուռ եւ նման հասարակաց վայրերը քննուելով, վտանգաւոր համարուածները փակուած են։ Մզկիթներն ու դպրոցներն ալ ատենական վնասներու ենթարկուած են թէեւ, բայց ասոնց քննութիւնները դեռ աւարտած չըլլալով եւ ոչ ալ հասկցուած։ Անհատական բնակարանները մանրակրկիտ կերպով քննելու եւ ասոնցմէ անպատճառ կառավարութեան կողմէն շինուելու եւ նորոգուելու կարօտ եղող աղքատներուն տանց ծախսը քանակը որոշելու համար, մէկ մէկ մահմետական եւ քրիստոնեայ անձերէ, մէկ մէկ ճարտարապետէ, երկրաչափէ եւ ոստիկան-զինուորէ բաղկացեալ վեց յանձնախումբ կազմուած եւ գործելու ղրկուած են։ Կառավարական շէնքերուն գալով, ապարանքին համարակալութեան պաշտօնատունը վերաշինութեան կարօտ է, միւս մասերը քիչ վնասուած են, ինչպէս նաեւ Փօլիս Տայիրէսին եւ Իտատիյէ վարժարանը։ Միայն բանտին մեծագոյն մասը քայքայուած է որով բանտարկեալներէն մեծ ոճիրներու տէրերը Տրապիզոն, երկրորդ ատենի յանցապարտները Երզնկա ղրկուեցան, իրենց պատժոյն երրորդ մասը լրացնողներէն 31 անձ, կայսերական ներման արժանանալով արձակուեցան։ Կայսերական Զմերանոցը եւ այլ զինուորական շէնքերը եւս ըստ ատենի վնասուած են։

ԱՂԲԱՏԱՑ ՍՆՈՒՆԴ

Առաջին օրերու մէջ կարօտելոց թիւը տասներկու հազարէն (12,000) աւելի էր։ Մեծ ու փոքր իւրաքանչիւրին կէս կէս օքա հաց կը տրուէր։ Ժուռարուելէն եւ յապաղում չըլլալու համար մատակարարութիւնը քանի մը ճիւղերու բաժնուելով, ձեռնարկուած է գործողութեանց։

Քանի մը օր վերջ շուկաները բացուեցան եւ առեւտրական գործերը վերսկսելուն վրայ, կարօտներէն 4000ի չափ պակսեցան եւ հիմա 8000 հոգի կան, որոնք նպաստ կը ստանան։

Կուսակալ պէյը խորհելով թէ՝ վրաններու եւ տաղաւարներու տակ պատսպարուած արկածեալները եղանակին ցրտութեան պատճառաւ ենթակայ են հիւանդութեանց, կարօտելոց համար որոշեց որ հարկ եղած քանակութեամբ շաբաթական թէյ եւ շաքար եւս բաշխուի։

ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զինուորական հիւանդանոցը վտանգուած ըլլալով, փայտաշէն պարագաներ շինուեցան եւ հիւանդները հոն փոխադրուեցան։ Պաշտօնով դուրսը գտնուող սպաներու եւ փոքր աստիճանի տէր զինուորականներու ընտանիքներն ալ հետզհետէ պատրաստուած պարագաներու մէջ առնուեցան։ Վտանգուած զօրանոցներու զօրաց համար եւս մաս առ մաս պարագաներ կը շինուին։ Նոյնպէս ժողովրդական դասակարգը վրաններու եւ տաղաւարներու ներքեւ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին ամէն կերպ հոգածութիւն կը վայելէ։

ՆՊԱՍ

Հետեւելով Վեհ. Կայսեր օրինակին, Վսեմ.Կուսակալը իսկոյն ձեռնարկեց նպաստի հանգանակութեան. քաղաքիս մէջ եղածները յանուանէ պիտի նշանակենք քիչ մը վերջ։ Կուսակալութեան ենթակայ գաւառները հեռագրով յանձնարարուեցաւ նպաստ հաւաքելու եւ փութացնելու։

Բարերդէն՝ գայմագամ Նէվզատ պէյ, ամէնէն առաջ փութաց 100 լիրա ղրկել, եւ ապա 100 եւս եւ դեռ ղրկելու խոստում տուած է։ Երզնկայէն՝ հրամանատար եւ կառավարիչ փաշաներր 600 լիրա մէկէն ղրկեցին եւ վերջէն 230 լիրա եւս առ հաշիւ ըլլալով փութացուցած են։ Հրամանատար փաշան, զօրաց համար ուրոյն հանգանակութեան ձեռնարկած է։ Տրապիզոնէն՝ կուսակալ Դատրի պէյ, դրացիական զգացումներով համակուած, երկու անգամէն 367 եւ երրորդ անգամ 155 լիրա եւ աղքատաց հագուստ, ու այս անգամ եւս 103 լիրա ղրկած է։

Ն. Կայս. Վեհափառութիւնը 2500 լիրայէն զատ հրամայած է որ անտառաց հասոյթէն 500 լիրա եւ երկրագործական պանդայէն 1000 լիրա յատկացուի արկածեալներուն պիտոյից։

Կարնոյ մէջ հանգանակուած նպաստի ցուցակը

Կուսակալ Նազըմ պէյ 50 օսմ. ոսկի, փոխ-հրամանատար Թէվֆիգ փաշա 10, Համարակալ Զիհնի էֆ. 7.5, Ա. քարտուղար Ալի Բիզա էֆ. 7.5, Վերաքննիչ ատեանի նախագահ Համտի էֆ. 7.5, Աղօթասայ Հաճի Լիւթֆի էֆ. 5, Դեր. Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ 15, Դերապայծառ Տ. Կարապետ արքեպիսկոպոս 15, Վարչական ժողովոյ դիւանապետ Ալի Սրրի էֆ. 60, վաճառական Նէմիլզատէ Սապրի պէյ 75, վաճառական Մէօհիւրտարզատէ Ահմէտ պէյ 45, վաճառական Հաճի Իսմայիլ էֆ. 100, Վարչական ժողովոյ անդամ Թէվֆիգ էֆ. 10, վաճառական Թէվֆիգ էֆ. 15, վաճառական Հանէսեան Յովհաննէս էֆ. 25, վաճառական Տ. Ազարեան Կարապետ էֆ. 25, վաճառական Զիլինկիրեան Աստուր էֆ. 8.5, Ռուսական հիւպատոս Մսար Տէմէրիք 20, Պարսկական հիւպատոս Էսատուլլահ խան 25, Անգլիական հիւպատոս Մսար Լամ 10, Ֆրանսական հիւպատոս Պարոն Բասօ 10, Դատաւոր Խայրէտտին էֆ. 7.5, Կուսակալի օգնական Իպրահիմ էֆ. 10, Հեռագրապետ Ալի Բիզա էֆ. 7.5, Ընդհ. դատախազ Էօմէր Զիհնի էֆ. 7.5, Քաղաքային ատեանի նախագահ Նայիլ էֆ. 7.5, Մաքսապետ Հիւսէյն Հիլմի էֆ. 7.5, Առողջապահական քննիչ Շէրիֆի էֆ. 3, Իլմտարզատէ Ալի պէյ 10, Հաճի Ճիւմազատէ Հաճի Մէհմէտ էֆ. 13, Էրզէքլիզատէ Հաճի աղա էֆ. 7, Հաճի Շամլիզատէ Ֆէհիմ էֆ. 8, Պագդալ պաշի Մուսթաֆա աղա 8, Զրնգլի Հաճի Մուսթաֆա էֆ. 5, Պալասանեան Յովհաննէս էֆ. 10, Խաղխաղեան Արշակ էֆ. 10, Էլիգաղեան Յովհաննէս էֆ. 7, Գրգոյեան Եղիշէ էֆ. 6։ Ընդ. ամէնը 680.5 օսմ. ոսկի։ Հանգանակութեան շարունակութիւնը յառաջիկայն։

•Կուսակալութեան պաշտօնաթերթը, յաւելուածական թղթով մը, հոկտ. 26էն մինչեւ նոյ. 9 պատահած երկրաշարժերուն հետեւեալ ցուցակն ալ հրատարակած է.

ամսաթիւ		ժամ		տոպէ	ցնցում	ասոիճան
հոկտ. 26	առտ.	12	47		1	զօրաւոր
» »	»	1	20		2	թեթեւ
» »	»	1	35		3	չատ ուժգին
» »	»	1	50		4	թեթեւ
» »	»	1	55		5	»
» »	»	2	5		6	»
» »	»	2	35		7	»
» »	»	2	45		8	»
» »	»	2	55		9	»
» »	ցերեկ	6	15		10	»
» »	»	6	30		11	»
» »	»	6	58		12	»
» »	»	8	20		13	»
» »	»	8	35		14	»
» »	»	10	10		15	»
» »	երեկոյ	12	20		16	»
» 27	գիշեր	5	53		17	»
» »	»	9	35		18	»
» »	առտ.	1	10		19	»
» »	»	5	26		20	»
» »	ցերեկ	6			21	»
» »	»	7	28		22	»
» 28	»	8			23	»
» »	»	10	32		24	սաստիկ
» »	»	10	34		25	»
» »	գիշեր	4	15		26	թեթեւ
» »	»	9	30		27	»
» 29	առտ.	12	25		28	սաստիկ
» »	գիշեր	3	43		29	միջակ
» »	»	4	20		30	թեթեւ
» »	»	4	32		31	»
» »	»	5	30		32	»
» »	»	6	15		33	»
» »	»	10	6		34	»
» »	»	10	52		35	»
» »	»	11	47		36	»
» 30	առտ.	2	43		37	»
» »	»	2	44		38	»
» »	»	3	58		39	»
» »	կէսօր	6	5		40	»
» »	գիշեր	5	56		41	»
» »	»	9	13		42	»
» »	»	10	50		43	»
» 31	»	5	20		44	»
« »	»	7	45		45	»
նոյմ. 1	ցերեկ	5	10		46	խստ թեթեւ
» 2	գիշեր	8			47	»
» 3	»	8			48	»
» »	ցերեկ	12	30		49	»
» 4	գիշեր	3	15		50	»
» »	»	6	5		51	»
» »	»	8			52	»
» »	»	12	40		53	»
» 5	»	5			54	»
» 6	»	2	15		55	»
» »	»	2	50		56	»
» »	»	3			57	սաստիկ
» »	»	7			58	թեթեւ
» »	»	12			59	»
» 7	»	2	15		60	»
» »	առտ.	12			61	»
» »	երեկոյ	10	45		62	»
» 9	ցերեկ	7	35		63	»

Այս ցուցակը մեղի փոքր ինչ կատարեալ չի թուիր. չարժը նոյեմբեր 9էն վերջն ալ շարունակուած է, թէեւ խիստ թեթեւ կերպով։ Կը սպասենք պաշտօնաթերթին երկրորդ ցուցակին որ հաւանականօրէն վաղը պիտի հրատարակուի։ Մ. Վ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՋԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Լորտ Թուիտմութ, երեսփոխանական ժողովի ազատական կուսակցութեան երեսփոխի պետը, Լոնտոնի Նէյշընէլ Լիպերրալ Քլրպի մէջ ատենաբանութիւն մը ընելով, չեչտեց ազատական կուսակցութիւններու միութեան անհրաժեշտութեանը վրայ, եթէ կ'ուզուի որ Անգլիոյ սպառնացող վտանգները հեռացուին։ Ուրքան ալ մեծ ըլլան, կը յարէր ատենաբանը, պատերազմին դժուարութիւններ, նոյնքան աւելի դժուար է Հարաւային Ափրիկէի խնդրին գոհացուցիչ լուծում մը տալը։ Խնդրին գոհացուցիչ լուծում մը միայն զօրաւոր ազատական կառավարութեամբ մը կարելի է ձեռք անցրնել։ Ազատական կուսակցութիւնը պէտք է որ կարդ մը, գործաւորներու դասակարգէն առնուած ներկայացուցիչներով ժողովրդականանայ։ Ազատական կուսակցութեան բոլոր հատուածներուն զօրաւոր կերպով միացումը անհրաժեշտ է, նպատակին հասնելու համար։

ՃԱՌՈՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Բեթերսպուրկէն Քէօլնիշէ Զայթունկի կը հեռագրուի թէ, ճաքոնական կառավարութիւնը որոշած է, յառաջիկայ գարունէն սկսելով կանոնաւոր շոգենաւային երթեւեկ հաստատել, Նիրոն կղզիին, Լայյաղա ծոցին մէջ եղող Զուրակա նաւահանգստին եւ Վլատիվոստոքի միջեւ։ Այս մասին Ռուսիոյ եւ Ճարոնի միջեւ եղած բանակցութիւնները որոնք վերջին ամրան սկսած էին, այս օրերս աւարտած են։

ՊԱՐԱՆՈՑԱՑԻՆ ՋՐԱՆՑՔԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Ուաշինկթընէն կը հեռագրուի թէ Մ. Նահանգներու եւ Նիքարակուայի կառավարութիւնները, ջրանցքի խնդրին գլխաւոր մասերուն մէջ համաձայնած են. սակայն անհին է այն զրոյցը թէ Նիքարակուա պիտի հրաժարի ջրանցքին վրայ ունեցած գերիշխանութեան իր իրաւունքէն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.—Պրիսէլէն կը հեռագրուի թէ սուտ են այն լուրերը որոնք Անգլիոյ եւ Պոէրներու միջեւ կատարուող խաղաղութեան բանակցութիւններու վրայ կը խօսին։ Ոչ Պոէրներու կողմէ այս ուղղութեամբ դիմում մը եղած է Անգլիոյ, եւ ոչ ալ Եւրոպայի մէջ, նախագահ Քրիւկէրի, Պոէր պատուիրակութեան Տօքթ. Լէյտոի կամ որ եւ է անձի մը կողմէ բանակցութիւններ կատարուելու վրայ են։ Նմանապէս Ափրիկէի մէջ ալ Պոէր զօրավարներու կամ թէ Պոէր կառավարութեանց անդամներուն կողմէ բանակցութիւններ սկսուած են։ Միւս կողմէ սակայն, վերոյիշեալ հերքումը հրատարակող Բրքի Պէհ թերթը կը գրէ թէ Քրիւկէր նախագահը եւ Պոէր ներկայացուցիչները միշտ պատրաստ են նկատողութեան առնելու իրենց եղած հաշտութեան ամէն առաջարկ, բայց առանց երբեք հաւանութիւն ցոյց տալու, Ափրիկէի երկու հանրապետութեանց պետերուն եւ անդամներուն խորհուրդը լսելէ առաջ։ Նոյնպէս Ափրիկէի Պոէր հանրապետութեանց պետերը եւ անդամներն ալ բանակցութեան չպիտի մտնեն, առանց նախապէս Եւրոպայի մէջ գտնուող իրենց ներկայացուցիչներուն հետ համաձայնելու։ Նոյն թերթը կը յարէ նաեւ թէ սխալ է այն լուրը որ կրսէ թէ երրորդի մը կողմէ Եւրոպայի Պոէր ներկայացուցիչներուն խորհուրդներ տրուած ըլլան, եւ կէս պաշտօնական առաջարկներ եղած, որոնք սակայն անպատասխանատու անձերու կողմէ տեղի ունենալնուն, բնաւ իրր հաշտութեան առաջարկ նկատողութեան չեն առնուիր, մանաւանդ որ անոնք հանրապետութեանց Անգլիոյ կցումը կ'ընդունին, ինչ որ Պոէրներուն համար անկախութեան կորուստ կը նշանակէ։ Պոէր ներկայացուցիչները եռանդուն կերպով գործի վրայ են, պաշտպանելու համար իրենց խնդիրը, որով տրամադիր են ուսումնասիրելու հաշտութեան այն բոլոր առաջարկները, որոնք հանրապետութեանց Անգլիոյ կցուելու սկզբունքին վրայ հիմնուած չըլլան։

=Լոնտոնէն կը հեռագրուի թէ Քրիւկէր նախագահը անցեալ հինգշաբթի օրը Պոթա զօրավարէն տեղեկագիր մը ստացաւ, որուն համաձայն Թրանսվալի եւ Օրանժի հանրապետութեանց մէջ 16000 Պոէրներ պատերազմի դաշտին վրայ կը գտնուին եւ բարեյուսոյ գաղթավայրին մէջ ալ զօրաբաժնի 13 խումբեր կը գործեն։

ԲԱՍԱՆԵԱՔ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՐԻՆ ՎՐԱՑ.—Ծաղիկի նախորդ օրուան թիւով արդէն գրած էինք Մտապիւռ երեսփոխանին խորհրդարանին մէջ բրած ատենաբանութիւնը որով այս վերջինը Գերման եւ Ֆրանսական դաշնակցութիւն մը կը ջատագովէր։

Քաստնեաք՝ Օբոռիբէ թերթին մէջ, խօսելով Մտապիւռի այս ատենաբանութեան վրայ նոյն տոթիւ կ'ըսէ. «Ֆրանսայի տարաբութիւնը կը կայանայ սա կէտին մէջ որ, միաժամանակ կերպով թէ՛ Անգլիոյ եւ թէ՛ Գերմանիոյ հանդէպ արդար ըլլալ կ'ուզէ։ Ժամանակը հասած է, ուր Ֆրանսա պէտք է որ այդ երկու պետութիւններէն մէկուն վրայ իր ընտրութիւնը կատարէ, եթէ չուզեր որ չափազանց ծախքերու բերմամբ կործանման դիմէ։ Այս տեսակէտով Գերմանիոյ հետ մերձեցում մը անհրաժեշտ կը դառնայ ամէն անոնց համար, որոնք գործնական քաղաքականութեան մը կը հետեւին, եւ միայն իրենց զգացումներէն կուրօրէն չեն առաջնորդուիր։ Զինական խնդրին մէջ Գերմանիոյ հետ գործակցութիւն մը եւ Վալէնբրգէի վերին հրամանատարութիւնը Զինատանի միջազգային ընդհանուր բանակին վրայ, երկու երկիրներու մէջեւ մերձեցման մը առաջին քայլերն էին։ Համաձայնութիւն մը Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ հետ որոշ գաղթային քաղաքականութիւն մը որդեգրելու համար, քաղաքական նոր շրջան մը պիտի բանայ Անգլիոյ դէմ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.—Ռայխսթակին վեցերորդ նիստը տեղի ունեցաւ, որու միջոցին շարունակուեցաւ մաքսային սակացոյցի առաջին ընթերցումը։ Այս նիստին մէջ եղած ատենաբանութիւնները ընդհանրապէս դէմ էին մաքսային սակացոյցի քննարկուելուն։

Մ. ՆԱՀԱՆԴԵՐ.—Խորհրդարանին մէջ երեսփոխան Կարտորը առաջարկեց կառավարութեան արեւմտեան Հնդկաստանի Դանիական ստացուածները գնելու համար 4 միլիոն տոլարի գումար մը քուէարկել։

Համպուրկ-Ամերիկեան շոգենաւային գիծը եւ գերմանական Լէվանդի գիծը միացան, Նիւ-Եորքի եւ Լէվանդի նաւահանգիստներու միջեւ կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար։ Այս գծին յատկացուած նաւերը մինչեւ այսօր անգլիականներն էին միայն։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼԵՀԵՐԸ.—Լէմպերկի եւ Բրուսիոյ ուրիշ մասերուն մէջ Լեհերու կողմէ եղած հակագերման ցոյցերը հետզհետէ ծաւալուն հանգամանք մը կը ստանան, այն աստիճան որ, երեքշաբթի օրուան (երէկ) խորհրդարանի նիստին մէջ հարցապնդում մը տեղի պիտի ունենար։ Տարակոյս չի կայ որ Ֆոն Պիւլով պիտի պատասխանէ հարցապնդումին, բայց խնդիր է գիտնալ թէ ատենապանութիւնը հարցապնդման ուղղակի պատասխան մը պիտի ըլլա՞յ։

=Վարշաւիայէն կը հեռագրուի թէ, Լեհ ուսանողներու կողմէ տեղւոյն գերման հիւպատոսին հանդէպ հակագերման ցոյցեր եղած են։ Լեհերու այս շարժումը արդէն զգալի կերպով վնասած է առեւտուրին եւ յարաբերութեանց։ Քաղաքին մէջ Լեհերուն հետ գործառնութիւններ կատարելը անկարելի դարձած է Գերմանացիներուն համար։ Լեհերու մէջ հակագերման ընդդիմադիր զգացումները մեծ համակրութիւններ սկսած են առնել։ Գերման հիւպատոսին հանդէպ ցոյց տրուած հակագերման բուռն զգացումներէն վերջը, քաղաքին ռուսական կառավարիչը այցելած է հիւպատոսին, իր համակրութիւնը յայտնելու համար միջադէպին առթիւ։ Վարշաւիայի առեւտրական գործերուն մէջ Գերմանացիները բաւական կարեւոր տեղ մը կը բռնեն։ Հիմա, ուր հակագերման զգացումներուն աճելովը, գերման վաճառականներ անգործութեան դատապարտուած են, կը վախցուի որ ներկայ կացութիւնը անտեսական չատ դժբաղդ պայմաններու ծնունդ տայ։ Կ'ըսուի թէ այսօր, նոյն իսկ անխոհեմութիւն է Վարշաւիայի փողոցներուն մէջ գերմաներէն խօսիլ, եթէ կ'ուզուի անպատեհութիւններէ զերծ մնալ։

=Ռուսական կառավարութիւնը ամէն միջոցներ ձեռք առած է մէկ կողմէ վշտացուցուած գերման հիւպատոսը գոհացնելու համար, եւ միւս կողմէ ալ հակագերման շարժումներուն վերջ մը դնելու։

=Պերլինի թերթերը Վարշաւիայի մէջ տեղի ունեցած հակագերման ցոյցերուն վրայ խօսելով ընդհանրապէս սա կարծիքը կը յայտնեն թէ, Լեհերը չարաչար կը խաբուին, եթէ կ'երեւակայեն թէ իրենց սարքած հակագերման ցոյցերուն հետեւանքով Ռուսիոյ, Աւստրեհունգարիոյ եւ Գերմանիոյ մէջեւ կրնան երկպառակութեան որոմը սերմանել։ Գերլիներ Թագեպլատ սա դիտողութիւնը կը հրատարակէ.—«Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ սա կարծիքը կայ թէ որքան Ռուսիոյ, Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ Լեհերը հակագերման եւ հակառուսական զգացումներով ամրապնդուին, այնքան ալ սոյն երեք պետութիւնները իրարու պիտի մերձենան, հաւաքաբար ընդհանուր վտանգին դէմ կռուելու համար։»

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Պալայի ատենի ոբրուեցաւ Պետ. Խորհրդոյ անդամ Ալի Նազիմ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.—Եանեայի նահանգին Բէթկան գաւառակի գայմագամ անուանուեցաւ Ճէզրէի դայմագամ Իհսան պէյ։ Պուքրէշի օսմ. դեսպանատան Բ. առաջին քարտուղար անուանուեցաւ Պէրնի օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար Նէֆի պէյ, որուն յաջորդեց Պուքրէշի օսմ. դեսպանատան Բ. քարտուղար Բաղրպ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ա. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ելմտական ժողովոյ անդամ Բայիզ պէյի։ Բ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Բ. Դրան Խորհրդականաց Դիւանի օգնական Մաղլուֆ պէյի եւ Քաղաքային Երկրաչափական վարժարանի ուսուցիչ եւ սպայական գնդապետներէն Պէհչաթին պէյի։ Նոյն աստիճանի՝ Յունաստանի Երեսփ. ժողովոյ կուսակցապետներէն եւ նախարարական թեկնածուներէն Գ. Թէոտոր Զէնոպի. Դ. կարգի Օսմանիյէ՝ Սիթէնքի Նախագահ Ատենի ընդհ. դատախազ Գ. Գոնթանթէն Լիքուա Զեվի։ Բ. կարգի Լեֆթարի՝ Գելկրաֆի

սամ. դեսպան Ֆէթֆի փաշայի կնոջ Տէրնէվ հանրմի եւ Սերպիոյ Տրակա թագուհւոյն պատուական տիկիններէն Տիկ. Լուսի Զարթէրովինէչիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Պոլսոյ Դատաւորին կողմէ հրատարակուած տեղեկագրին համաձայն Շապան ամիսը թէեւ Գշ. տարտած էր, բայց երէկ գիշեր լուսնոյ մահիկը տեսնել կարելի չըլլալուն՝ Շապան ամսոյ երեսուն օրը ամբողջացած նկատուելով՝ Բայրամը Եշ. օր պիտի սկսի եւ բոլոր տպարութեան մզկիթները եւ մինարեները պիտի լուսաւորուին»։

ՄԻԼՔԻՔԷԻ ՊԱՐԳԵՒԱՔԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ.—Միլքիքէ Կայս. բարձրագոյն վարժարանի եւ Մէրճանի ու Վէֆայի Քաղաքային նախապատրաստական վարժարաններու պարգեւաբաշխութեան հանդէսը երէկ կատարուեցաւ մեծ հանդիսաւորութեամբ, ի ներկայութեան Կայս. Պալատան հրամանատար Շաքիր փաշայի, ներքին գործոց նախարար Մէհմոտ փաշայի, Կրթական գործոց նախարար Զիւհտի փաշայի, քաղաքագետ Ըրտվան փաշայի եւ ուրիշ պետական բազմաթիւ բարձրաստիճան անձնաւորութեանց՝ որոնք ամէնքն ալ համազգեստով էին եւ Ականաքուռ եւ Ա. կարգի Օսմանիէ եւ Մէճիտիէ պատուանշաններ կախած էին։ Վարժարանին մեծ սրահը պարագային յարմար կերպով զարդարուած էր պերճօրէն, որուն աջ ու ձախ կողմերը եւ ճակատը շրջանակներով կախուած էին նուիրական վերտառութիւններ եւ պարբերութիւններ։ Դրան ճակատը կը զարդարէր «Բաթիշահրմ չօգ եաշա» վերտառութիւնը։ Ժամը 7½ին հասաւ կրթական գործոց նախարարը եւ ընդունուեցաւ վարժարանին պաշտօնէից կողմէ։ Ցետոյ հասան Կայս. Պալատան հրամանատար Շաքիր փաշա եւ Կայս. Պալատան քարտուղարներէն Ճէվատ պէյ որոնք կը բերէին Վեհ. Սուլթանին կողմէ շրջանաւարտներու յատկացուած ոսկի ժամացոյց, շղթայ եւ այլ Կայս. նուէրները։

Բարձրաստիճան հիւրերը վարժարանին Տնօրէնութեան սենեակը պահ մը հանգըստանալէն վերջ, ընդհ. տնօրէն Հաճի Բէհչայի պէյի առաջնորդութեամբ մտան մեծ սրահին ներս՝ ուր բոլոր նստակայքը յատկացուցած էին զանոնք։ Սրահին աջ կողմը դրուած էր պարգեւներու եւ մրցանակներու յատուկ սեղանը։ Շաքիր փաշայի հրամանաւոր՝ ընդհ. տնօրէն Հաճի Բէհչայի պէյ ներկայացուց այս տարի Ա. Բ. Գ. ելլող երեք ընթացաւարտները որոնք են Իսմայիլ Հազգր էֆ. (7 Յունուարով), Իսատ էֆ. (237 թուականով) եւ Ապտուլլահ Ձէմալ էֆ.։ Ընթացաւարտները երբ մօտեցան պարգեւներու սեղանին՝ Շաքիր փաշա իր ձեռքով կախեց ոսկի միտալը Իսմայիլ Հազգր էֆ.ի կուրծքէն, նոյնպէս Իսատ էֆ.ի կուրծքէն ալ արծաթ միտալը։ Իսկ Գ. ելլող Ապտուլլահ Ձէմալ էֆ.՝ հանդէսին օրը դուրս գացած ըլլալուն՝ անոր յատուկ արծաթ միտալն ալ յանձնեց ընդհ. տնօրէնին։ Շաքիր փաշա ապա խօսք առնելով Վեհ. Սուլթանին կրթասիրութեան եւ յառաջիմաէր ոգւոյն վրայ ներհուն բանախօսութիւն մը ըրաւ եւ աւարտեց երկար «Բաթիշահրմ չօգ եաշա» գոչելով։

Նոյնպէս բանախօսութիւն մը արտասանեց ընդհ. տնօրէն Հաճի Բէհչայի պէյ։ Ներկայից բաշխուեցան օշարակներ եւ ուրիշ անուշահամ ըմպելիներ։ Պարգեւաբաշխութեան աւարտումէն վերջ՝ Վեհ. Սուլթանին ցոյց տուած հոգածութեան եւ յառաջդիմասէր ոգւոյն նկատմամբ շնորհակալութիւն եւ երախտագիտութիւն յայտնող տեղեկագիրը պատրաստուելով յանձնուեցաւ Շաքիր փաշայի՝ մատուցուելու համար յատ Կայս. Գահոյիցի։

—Միլքիէ վարժարանէն այս տարի ընթացաւարտ եղած են 42 աշակերտ, իսկ Վէֆայի քաղաքային նախապատրաստական վարժարանէն 76. Մէրճանի և նախապատրաստական վարժարանէն ալ 61, այս վերջին երկու վարժարանի շրջանաւարտներուն համար ալ այս տարի կը փոխադրուին Քաղաքային Բարձրագոյն վարժարանը (Միլքիէ)։

ՆԱԽԿԻՆԱՑԻՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ.—Մեր ստացած հեռագրերը կ'իմացուցեն թէ Քաղդէացւոց նորընտիր պատրիարք Տ. Էմմանուէլ Թումա հեռագրաւոր հրաւիրեալ է Հնդկաստանի, Պարսկաստանի, Եգիպտոսի Քաղդէացի հաւատացեալներուն։ Պատ. փոխանորդներուն եւ Օսմ. կայսրութեան մէջ գտնուած առաջնորդներուն ալ յատուկ պաշտամունքներ եւ գոհութեան աղօթքներ կարդացուին Վեհ. Սուլթանին կենաց եւ արեւշատութեան համար։

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅԵՐՈՒՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ.—Թուրքերուն առեւտրական նոր դաշնագրին առթիւ, որ քիչ ատենէն Ռումանիոյ խորհրդարանին պիտի ներկայացուի վաւերացման համար, Ռումանական թերթ մը հետեւեալ չահեկան վիճակագրութիւնը հրատարակած է Թուրքերուն փոխադարձութեանց մասին։—

1891—1900 Թուրքիայէ Ռումանիա ներածեալ ապրանաց քանակութեան միջին արժէքը կը հասնի 13,749,231 ֆր.ի. այսինքն՝ ռումանական ընդհ. ներածութեան 0/04ի մօտ։ Իսկ Ռումանիայէ Թուրքիա ներածուած են 12,582,966 ֆր. արժողութեամբ ապրանք. այսինքն՝ ընդհ. արտածութեան 0/05ի մօտ։ Ռումանիայէ Թուրքիա ներածուած ապրանքին մեծ մասը աւանդական ցորենը, ալիւրը եւ ատաղձն են, իսկ Թուրքիայէ գլխաւորաբար Ռումանիա ներածուած են ծխախոտ, ձիթապտուղ եւ մրգեղէն։

ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.— Ներքին գործոց նախարարին նախագահութեամբ կազմուած յատուկ յանձնաժողովը, որ Գշ. օրերը նիստ կ'ընէ, երէկ չկրցաւ իր շաբաթական նիստը գումարել՝ Մէմտուհ փաշա Միլքիէի պարգեւաբաշխութեան հանդէսին ներկայ գտնուիլ հարկադրուած ըլլալուն։

ԾՈՎԱՑԻՆ վարժարանի ընդհ. քննութիւնները ցոյց տուած են թէ վարժարանը երկրին եւ պետութեան օգտակար շաւղի մը մէջ կը յառաջդիմէ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Իտալական դեսպանը երէկ Բ. Դուռը երթալով՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Աթէնքի թերթերը կը գրեն թէ հելլէն ժողովրդեան մեծ ուրախութիւն պատճառած է Կայս. կառավարութեան այն որոշումը՝ որով կ'արտօնէր Թեսալիոյ մէջ ագարակ եւ այգի ունեցող հելլէնահպատակները որ վեց ամիսն անգամ մը իրենց անցագրերը ձրիաբար վիզէ ընել տալով՝ եւ իրենց ինքնութիւնը հաստատելով՝ ազատօրէն կարենան երթեւեկել։

ԴՊՐՈՑԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ.— Եանեայի մէջ գտնուած յունական Լուսիմիա վարժարանին վերանորոգութիւնը արտօնող Կայս. Իրատէն՝ Դատական նախարարութեան կողմէ յանձնուեցաւ Ցունաց Պատրիարքարանին։

ՓԱՐԱՆԴԻՆԱՑԻ ՋՆՋՈՒՄ.— Ռուսական կառավարութեան կողմէ Պոլսոյ արտաքրութեանց դէմ դրուած քարանդինան ջնջուեցաւ։

—Տասը օրէ ի վեր Եգիպտոսի մէջ ժանտախտի բնաւ դէպք պատահած չըլլալուն՝ տեղւոյն առողջ. վարչութիւնը պիտի մաքրի անցագիր տայ։

ՕՍՄ. ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Պապան Օսմ. Թղթատան ստացած նորանոր բարեւոքումներն եւ փոխադրութեանց համար ի գործ դրուած այլ եւ այլ միջոցներու մասին ջատագովական մը հրատարակէլէն վերջ՝ կըսէ թէ քոյի-բօսրուսի գրութիւնը Օսմ. նահանգներու համար՝ սկսուեցաւ ապրիլէն, իսկ արտասահմանի համար ալ հոկտ. մէկէն։ Այդ ժամանակամիջոցէն մինչեւ այսօր՝ Պոլսոյ նամակատունէն օսմ. ներքին դաւառները զրկուած են 90,000 ծրար, 750 ծրար ալ օտար երկիրներ։ Իսկ արտասահմանէ օսմ. նամակատունը հասած են 300 ծրար։ Աշխարհի ամէն ուղղութեամբ զրկուելու համար ամէն օր բազմաթիւ ծրարներ կը հասնին Օսմ. նամակատունը եւ Բամաղանի առթիւ այդ առաքմունք բազմապատկուած են, ուստիքի, կերպասեղէնի եւ նուէրներու յատուկ իրեղէններով։ Նամակատունը կ'ապահովագրէ նաեւ զրկուելիք առարկաներ, անոնցմէ մինչեւ 50 ֆր. արժէք ունեցողներէն իր ծախք կը պահանջուի 50 փրդ. իսկ անկէ անդին մինչեւ 500 ֆր. 100 փրդ.։ Նամակատունը կը խոստանայ նաեւ վճարել կորսուած ծրարներու գինը։ Ցայտարարուած արժէքներու (Վալէոր տեքլարէ) համար ամբողջ արժէքը. իսկ չյայտարարուածներու համար ալ մէկ ոսկի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ամասյա 12ի գիշերը Ալասոնիա գաւառակի Տերտէ Գուշա գիւղին մէջ երեք վայրկեան տեւողութեամբ երկրաշարժ մը պատահելով երեք տուն փլեր եւ չորս տուն ալ աւերակ դարձած ըլլալով 100 ոսկիի չափ վնաս մը դոյացած է։

ՈՂՈՂՈՒՄ.— Առանայէ հոկտ. 20 թուականով կը հեռագրուի թէ հոկտ. 17ի գիշերը յորդահոս անձրեւներէն Առանայի ասդրկամուրջի թաղը բոլորովին ջուրերու տակ մնացեր է։ Տեղական իշխանութիւնը իսկոյն ջրահեղձներուն օգնութեան փութալով 50 հոգին ալ ողջ առողջ ազատեր են։ Միայն այն տեղ գտնուած ոչխարներու հոտերը խեղդուեր են։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանատունը խնդրած է Բ. Դռնէն վաւերացնել Եգիպտոսի Մինեէ քաղաքին ամերիկեան նոր հիւպատոսին պաշտօնը։

ԹՈՒՐՔԵԻՏԱԼԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԸ.— Անցեալ 1900 տարւոյ մէջ Ճենովայէ Թուրքիա ներածուած է 12½ միլիոն ֆր.ի ապրանք, որոնց փոխարէն Թուրքիայէ նոյն քաղաքը ներածուած է 10 միլիոն ֆր.ի ապրանք։ Իսկ այս տարուան շրջանին մէջ Օսմանեան արտածութիւնը հասած է 14 միլիոն ֆր.ի։ Ցուսալի է որ մինչեւ տարւոյս վերջը Ճենովա ներածուած Օսմանեան ապրանաց արժէքը հասնի 20 միլիոնի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պատրիարքարանի շրջանակներուն մէջ կը հաւատան թէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան ընտրական ժողովը յառաջիկայ կիրակի միայն պիտի կրնայ գումարուիլ։ Ընտրողական ժողովը միակ նիստի մը մէջ պիտի աւարտէ ընտրական գործողութիւնները, որոնց արդիւնքը հաւանականաբար կիրակի գիշեր հեռագրուի Պոլիս։ Այժմէն ամէն կերպով կարելի է ենթադրել թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոս պիտի ընտրուի Խապաեան Սահակ Սրբազան, մանաւանդ որ Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան խնդրած է որ իր անունին քուէ չտան ընտրողական ժողովին անդամները։

Երուսաղէմի Պատրիարք Ամենապատիւ Տ. Յարութիւն Սրբազան Արքեպիսկոպոս Վեհապետեան կարեւոր գումար մը ղրկեր է Կարնոյ երկրաշարժէն արկածեալներուն ի նպաստ։

×

Կրօնական ժողովը երէկ գումարուեր նախագահութեամբ վարչութեան նախագահին։ Ժողովը ի մէջ այլոց հետեւեալ որոշումները տուաւ.—

Ուսումն. Խորհուրդը տեղեկագրով մը ժողովին ներկայացուցած էր ազգ. վարժարաններուն մէջ Հայ. եկեղեցական երաժշտութեան եւ ձայնագրութեան դասաւանդութեանց ծրագիրը զոր Վահրամ եպիսկոպոսի ուսումնասիրութեան յանձնած էր։ Ժողովը լսելէ յետոյ իր նախագահին ուսումնասիրութեանց արդիւնքը, որոշեց առ այժմ ընդունիլ ներկայացուած ծրագիրը, մասնաւորապէս միայն դասաւանդութեանց ժամանակի երկար ձգձգումը։ Տնտես. Խորհրդոյ կողմէ նոյնպէս կրօն. ժողովոյ վաւերացման ենթարկուած էր Մայր-եկեղեցւոյ զգրաց դասու համարտուութիւնը։ Ժողովը տեղեկանալով այս մասին Տ. Վահրամ եպիսկոպոսի քննութեան արդիւնքին, որոշեց, առաջին՝ առաջարկել Տնտես. Խորհրդոյ յանձնարարել նոյն զգրաց դասուն աւելի կանոնաւոր տարր բռնել։ Երկրորդ՝ պարտքը վճարելու համար ծախքը չափաւորել։ Երրորդ՝ դպրապետ մը նշանակել եւ անօրէն Խորհրդոյ նոր ընտրութիւն կատարել։

Էմմանուէլ Վարդ. Պալեան գրով մը զեկուցած էր թէ՝ Ճամճեան գերապայծառն հետ իր հաշուական խնդիրը վերջնապէս կարգադրած է։ Ժողովը որոշեց Ճամճեան եպիսկ.էն ալ խնդրել նոյնիմաստ գիր մը։

Իզմիրի Վաղինակ քահանայի եկեղեցական ինչ ինչ խորհուրդներու մասին խնդրած հրահանգին պատասխանը պատրաստել Տ. Վահրամ եպիս.ի յանձնուած ըլլալով, Ն. Սրբազնութիւնը պատրաստած եւ Ժողովին ներկայացուցած էր։ Ընդունուեցաւ։

Մուշէն Ցովհաննէս Վարդ. Մուրատեան՝ Աշտիշատի Ս. Սահակ մատրան խարխուլ վիճակը մէջ բերելով՝ նպաստ խնդրած էր վերանորոգութեան համար։ Ժողովը խնդիրը յանձնեց Տ. Վահրամ եպս.ի դիտողութեան։

Բաղէշի Առաջն. փոխանորդ Պետրոս Վարդ. ծանուցանելով Վարդան քհնյ.ի տպարէն պակագրութիւններ կատարելը, եւ խնդրէր հարկ եղած պատիժը տնօրինել անոր մասին։ Ժողովը որոշեց անպայման ապաշխարութեան ենթարկել զինքը, եւ միանգամայն որոշուեցաւ բոլոր առաջնորդարաններու յանձնարարել որ, առանց հոգեւոր իշխանութեան հաւանութեան, սպակ ձեւացնող քահանաները ծանուցանեն կեդրոնի, օրինական պատժոյ ենթարկելու համար զանոնք։

×

Բաղ. Ժողովոյ անդամներէն Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեանի առողջական վիճակը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ։

×

Վառնայի եկեղեցւոյն պարտքը թեթեւցնելու համար, Դալիպեան Տ. Սարգիս քահանայ Ռումանիոյ Հայոց մէջ հանգանակութիւն մը կատարելով 2000 ֆրանք գումարեր է։ Տ. Հայրը կը յուսայ եղեր մինչեւ 6000 ֆրանք հաւաքել։

×

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը այսօր կը ծանուցանէ մեզ թէ Պագուի աղգայիններէն Գ. Գրիգոր Թումանեանց 300 ֆրանգ նուիրած է Հիւանդանոցին։

ՄԱՆԱԾԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ, 29 Նոյ. 901

Հեռ. այսօրուան Սբօթ պատրաստ 40/64 Բէնս
Ցառաջ. յուն. փետր. յանձնելի 43/64 »

ԲԱՄՊԱԿ

Բամպակի գինն անցեալ շաբթուան վրայ բաւական բարձրացում կրեց, եւ մինչեւ 45/8ի հասաւ, այս բարձրացում ոմանք պարզապէս շահադէտներու խաղեր կը նկատեն. շատեր ալ սա կողմին կը յսրին թէ բարձրացման տեւականութիւնը հաւանական է, երբ աչքի առնելու բերուի բամպակին անցեալ տարուան ընթացքին մօտերս նիլ բաբոր մը պիտի հրատարակուի որմէ ստոյգ գաղափարներ կը սպասուի. բամպակի մասին։

ՄԱՆԱԾ

Շատ գործարաններ արդէն բամպակնին գնած են իրենց յանձնարարութեանց համեմատ. իսկ անոնք որ չեն գնած, միշտ բամպակին ընթացքը ի հաշիւ առնելով գին կ'իմացնեն։

ԳԻՆԵՐ

	Ոսկիով 100ական կանխիկ		
Եէտի Գուլէ	28 1/2 էն	4 թիւ	վաթէրը
» »	30 1/2 էն	4 »	էքսդրան
Իզմիր	29 էն	4 »	վաթէրը
»	30 էն	4 »	էքսդրան
Սէլանիկ	28 1/2 էն	4 »	վաթէրը
»	30 1/2 էն	4 »	էքսդրան

Անգլ. ապրանք. ոսկիով 100ական 61 օրով

20	թիւ	վաթէրը	39—40 Դրչ.
20	»	էքսդրա	45—46 »
12/14	»	»	38—39 »

Իտալական ապրանք. նոյն պայմանով

6/14	թիւ	վաթէրը	28 1/2—30 Դրչ.
20	»	»	37—38 »
20	»	էքսդրա	42—43 »
12/14	»	»	38—39 »
20	»	Կարմիր	56—57 »

Զուից. ապրանք ոսկիով 100ական 61 օրով

4/14	թիւ	կարմիր	47—48 Դրչ.
20	»	»	59 »

«ԾԱՂԻԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՄԱՂՆԻՍԱ.— Տնօրէն-Ուսուցիչ էֆ.— Կրնաք ուղղակի մեզ զրկել բաժնեգինը։ Զեղչ ընել կարելի չէ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 10 Դեկտ.—Ռայնիշէ Զայթուն կը հաւատայ թէ՝ նախագահ Քրիւկերի հաշտութեան առաջարկը, որուն մէջ չկար Պոէրներու անկախութեան պայմանը, մերժուած է Անգլիոյ կողմէ։

ՊՐԻՍԼԷԼ.—Կ'ըսուի թէ նախագահ Շթէյն հոս կը գտնուի ծպտեալ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրեդորիայէն կը հեռագրուի թէ Ուիլսընի գունդը պաշարելու համար Զօր. Տէվէդի պատրաստած ծրագիրը ջուրը ինկած է։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մարէշալ Վալտէրզէ ծանրապէս հիւանդ է։

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Դեկտ.—Ռայխսդրտթի (Աւստրիական Խորհրդարան) մէջ գայթակղալից վիճաբանութեանց վերանորոգման պատճառաւ վարչապետ Ֆոն Բէօրպէր յայտարարեց որ եթէ այս միջադէպերը կրկնուին՝ պիտի պարտաւորուի Ռայխսդրաթը լուծել տալ։

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.—Ամսթէրտամի նաւատերք անգլիական նաւերը ապրանք չբեռցնելու որոշումէն հրաժարեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուըրտ թագաւորը որոշեց որ իր թագադրութիւնը վերջնականապէս 26 յունիս 1902 թուականին կատարուի։

ԲԱՐԻԶ. Երեսփ. ժողովը այսօր քուէարկեց առեւտրական տորմիղին նոր օրէնքը։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Նիքարակուայի կառավարութիւնը Մ. Նահանգաց թողուց ծրագրուած ջրանցքին շինութեան հարկ եղած գետինը։

ՍՕՖԻԱ. — Պուլկարական փոխառութեան վիճաբանութիւնը այսօր Սոպրանիէի մէջ շարունակուեցաւ։ Եւմտական նախարար Պ. Սարաֆօֆ՝ ընդդիմադիրներուն պատասխանելով երկարօրէն ապացուցուց թէ 125 միլիոնի փոխառութիւնը անհրաժեշտ եւ նպաստաւոր է։ Այդ փոխառութեամբ պիտի վճարուի կառավարութեան երեքուն պարտքը, թողլով նաեւ պետական գանձուն 19 միլիոնի գումար մը։ Վիճաբանութիւնը պիտի շարունակուի նաեւ վաղը։ Կը կարծուի թէ Երեսփ. ժողովոյ նախկին նախագահ Պ. Կէչօֆ պիտի մասնակցի վիճաբանութեան ուժգնօրէն դատափետելով փոխառութեան ծրագիրը։

Dr. P. HADJICHRISTO

ՏՕՔԹ, Բ, ՀԱՃԻԽՐԻՍԹՕ

Մասնագէտ կուրծքի, կանանց եւ տղայոց հիւանդութիւններու։
Բուժում տղայոց մէջքի թուլութեան։

ՏՐ. ՀԱՃԻԽՐԻՍԹՕ հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը, Թարլա Պաչի փողոց, թիւ 29, կէս օրէ մինչեւ 3 (Ը. Ե.)։

Կը գտնուի նաեւ Ֆէրիտկէ Ռիկայի դեղարանը, Բշ., Դշ., եւ Ուրբաթ օրերը 3-4 (Ը. Ե.)։ 3—7-12

29, Pèra, Rue Tarla-Bachi, 29

10—12

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 27 Նոյ.				Ժուխտանս	1	40	—	ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Օսմ.Քոն. Սեռի Դ. Օ.Ո.	27	01	1/2	Սօսէէթ մ'Ասիւրանս	3	67	1/2	Անգլ. Ոսկի	110	03	—
Ամէնէն բարձր գին »	27	02	1/2	Գրէտի ժէնէրալ	0	10	—	20 Ֆրանգնոց	87	25	—
» վար գին »	26	37	1/2	Սօս. Օթ. ար ֆին է ատ-ֆ	1	20	—	20 մարքնոց	107	10	—
Ակիվրե »	—	—	—	Ագոթոն Գոմմէրսիալ	0	8	3	Ռօլ Էմբէրիալ	90	20	—
Ռումելի երկաթ. ֆր.	105	—	—	Թոպագօ Գորբորէշտն	0	2	3	Քրիմից	51	08	—
Ամէնէն բարձր գին »	105	12	1/2	Անթրբրբրիզ ժէնէրալ	0	2	—	Մէճիտիէ արծաթ	108	02	—
» վար գին »	104	75	—	5% Հելլենիք 1888	197	—	—	Մէճիտիէ քառորդ	107	—	—
Թրանսվալ »	81	—	—	Պանգ Նասիոն. Յուն.	407	50	—	Մէճիտիէ մնորուք	102	30	—
Ամէնէն բարձր գին »	81	—	—	Լօրիւմ	52	—	—	Մէճիտիէ	97	10	—
—				Թրանսվալ	81	50	—	Պէշլիք	103	10	—
8 օրուան Ֆոնսոլիտ	260	—	—	Պոլսոյ Ֆարափի Ընկ.	457	—	—	Բուպլի արծաթ	68	20	—
8 » Երկաթուղի	2	50	—	Տէրքօզի Լրի Ընկ.	247	—	—	Շիլլին	108	20	—
				Թրամվէյի Ընկ.	480	—	—	Ֆր. արծթ. ֆրնս.	87	10	—
ԲԱՅՈՒՄ, 28 Նոյ.				Գրէտի Ֆոնսիէ Էյժիբ.	263	50	—	» » իտալն.	75	30	—
Օսմ. Քոն.Սեռի Դ. Օ.Ո.	27	01	1/2	Անատոլու Երկաթ.	9	75	—	» » բուլմնկն.	77	—	—
» ժամ 5ին «	27	—	—	—				Ռէ-ճինա	10	—	—
Ռում. երկաթուղի ֆր.	105	37	1/2	ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ				Բուպլի թղթադրամ	8	60	62
» » ժամ 5ին »	105	12	1/2	Լոնտոն 3 ամիս	109	3/4	—	Ֆլորին »	9	06	—
—				» » » չէք	110	1/4	—	Մարք »	107	20	—
Թրապագ Թիւրք Ռէժի	13	75	—	Բարիզ » »	22	95	—	Տրախմի »	38	10	—
Սիկարէթ, Սեռի A	0	00	—	» » » չէք	22	80	—	Անգլ. ոսկի »	110	—	—
» » B	0	48	—	Պերլին անտոկոս չէք	18	55	—	Ֆրանս. » »	87	20	—
Պանգ տը Մէթէլին	8	35	—	Օտեսա Թուղթ	—	—	—	Բուլմնկն. » »	86	30	—
Ագոթոն տէ Թրամուէյ	5	57	1/2	—				Պուլկ. » »	86	30	—
								Իտալ. » »	83	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 10 Դեկտ.				Լոնտոն, 10 Դեկտ.				Վիեննա, 10 Դեկտ.			
3% Ֆրանսկն.	101	37	—	Անգլ. Քոնս.	92	43	—	Ռում. երկթ.	100	50	—
3½% »	101	50	—	Օսմ. Ռանթ B	50	—	—	Օսմ. Ռէժի	294	—	—
Օսմ. Քոնս. D	25	—	—	» C	26	75	—	Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	40	—
Ռում. Երկ.	107	75	—	» D	24	27	—	—			
Օսմ. Ռէժի	316	—	—	Օսմ. Պանգա	11	25	—				
Օսմ. Կայս. Պանքա	532	—	—	Լիժիբսիէն Իւնիֆիէ	106	50	—	Գրիւսկ, 10 Դեկտ.			
Օսմ. Մաքա	519	—	—	Տօմինիալ	104	25	—				
Օսմանիէ	456	—	—	Սայրնի երկաթուղի	13	50	—	Ռանթ Օսմ. Սեռի D	24	60	—
Բէրիօրիթէ Թիւրք	—	—	—	Գասապա »	82	—	—	Ռում. երկաթուղի	105	50	—
Քրէտի Լիոնէ	—	—	—	5% Իտալական	—	—	—	—			
5% Իտալական	101	—	—	5% Հելլենական 1884	39	—	—				
Սպանիական արտաքին	75	30	—	Ռանթ »	30	50	—	Պերլին, 10 Դեկտ.			
Թէմպէրի փոխառութ.	420	—	—	Մօնոքոլ »	42	—	—				
Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	274	—	—	Ռուսական 1890	—	—	—	Ռում. երկաթուղի	101	80	—
Գասապա երկթ.	354	—	—	Պուլկար 1888 6%	89	—	—	Բուպլի (100ը)	216	12	—
Թրանսվալ Քոնս.	83	—	—	Թրանսվալ Քոնս.	03	31	—	Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	25	—
Ռուսական 1890	—	—	—	Փոխառութ. Բարիզի վրայ	25	32	1/2	—			
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	16	—	—							

ԱՅԳԵՀԱՍԿՈՒՄՈՎՀՈՒ

ՎԱՀԱԳՆ

ՊՈՒՍԱԴ ՎԱՍՆ

Ողջույն Ալեքսանդրի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին